

Влада на Република Македонија

Предговор

Полноправното членство на Република Македонија во Европската унија претставува јасно и недвосмислено изразен **стратешки интерес** и приоритетна цел во политиката на Владата на Република Македонија.

Во функција на остварувањето стратешка цел за забрзана европска интеграција на земјите од Југоисточна Европа како и придонес кон нивните напори за обезбедување траен мир, стабилност и економски подем усвоен е Пактот за стабилност како иницијатива на ЕУ на Министерската конференција на 10 јуни во Келн.

Поддршката на Пактот за стабилност и активниот пристап во реализацијата на неговите цели се потврдени со Резолуцијата за односот и улогата на Република Македонија во активностите на Пактот за стабилност, едногласно усвоена од Собранието на Република Македонија во февруари 2000 година со што беше потврдена поддршката на сите политички субјекти за реализација на оваа иницијатива.

Со отпочнувањето на Процесот за стабилизација и асоцијација се активираат **двата клучни инструмента** за поддршка на земјите од Југоисточна Европа за интеграција во ЕУ, и тоа новата **Спогодба за стабилизација и асоцијација** за регулирање на договорните односи и новиот финансиски инструмент **КАРДС**. ЕУ се јавува како најголем финансиер на проектите што се реализираат во рамките на Пактот за стабилност.

Процесот за стабилизација и асоцијација нуди силни стимулации за наведените 5 земји, но исто така пред нив поставува **значајни политички и економски услови**. Посебно се акцентира потребата за зајакнување и интензивирање на **Регионалната соработка**.

За да се остварат поблиски односи со ЕУ, 5-те земји ќе мораат да го усмерат нивниот политички, економски и институционален развој кон вредностите и моделите на ЕУ, што значат **демократија, почитување на човековите права и пазарна економија**.

Содржината на овој нов процес, како комбинација на постојните надградени инструменти и новите иницијативи, е:

- развој на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, како нов вид договорни односи, земајќи ја предвид индивидуалната состојба на секоја земја, со перспектива за членство во Европската унија врз основа на Амстердамскиот договор, се разбира кога ќе се исполнат Копенхагенските критериуми,
  - развој на постојните економски и трговски односи со и внатре во регионот;
  - развој и делумна реориентација на постојната економска и финансиска помош;
  - зголемена помош за демократизација, граѓанско општество, образование и надградба на институциите;
-

- користење нови можности за соработка на различни полиња, вклучувајќи ги правдата и внатрешните работи (особено по стапувањето во сила на Амстердамскиот договор), како и
- развој на политичкиот дијалог, проширувајќи го и на регионално ниво.

Од исклучително значење и круна за досегашниот развој на односите помеѓу Република Македонија и ЕУ е склучувањето на **Спогодбата за стабилизација и асоцијација**. Овој комплексен правно-обврзувачки акт на **политички план** ќе ја стави Република Македонија во редот на потенцијалните членки на ЕУ и чинител во креирањето на идна Европа, општество со сите атрибути на највисоки демократски вредности, сигурност за нејзините граѓани и социјална правда. **На економски план** со Спогодбата се отвора врата на еден од најголемите и финансиски еден од најмоќните пазари на светот. Тоа ќе биде поттик за забрзување на реструктурирањето на стопанството на Република Македонија и приспособување кон новите услови. Ќе се отвори можност за забрзување на социјалниот и економски развој на Македонија, како и развој и втемелување на политичките и економските врски со земјите-членки на ЕУ, како и промовирање на идентитетот на Македонија како мирољубива земја ориентирана кон процесот на европска интеграција.

Преговорите за Спогодбата за стабилизација и асоцијација се реализираа во значителен кус период април-ноември 2000 година низ 3 рунди главни преговори и 5 средби на експертско ниво, односно технички преговори. Спогодбата се парафираше на Самитот во Загреб на 24 ноември 2000 година, се потпиша на 9 април во Луксембург, и отпочна процесот на ратификација со ратификацијата на 12 април во Собранието на Република Македонија. Така, Република Македонија стана прва од земјите опфатени со Процесот за стабилизација и асоцијација која склучи ваква спогодба со ЕУ, што претставува основа за создавање нова клима за побрз економски, политички и демократски развој на Република Македонија.

Спогодбата за стабилизација и асоцијација, како преференцијална спогодба, треба да придонесе кон економската и политичката стабилност на земјата и регионот, како и воспоставување на асоцијација меѓу Република Македонија и ЕУ.

Поконкретни **цели на Спогодбата за стабилизација и асоцијација** се:

- да се приближи поблиску регионот до целосна интеграција во структурите на Европската унија;
  - да се поддржи консолидацијата на демократијата, владеењето на правото, економскиот развој и реформите, соодветната административна структура и регионалната соработка;
  - да се воспостави формализирана рамка за политички дијалог, на билатерално и регионално ниво;
  - да се промовираат економските односи, трговијата, инвестициите, политиката на претпријатијата, транспортот и развој и соработка во областа на царината, со перспектива за поблиска интеграција во светскиот трговски систем, вклучувајќи ја и можноста за воспоставување слободна трговска зона или зони, откако ќе биде постигнат прогрес во економските реформи;
-

- да се обезбеди основа за соработка во областа на правдата и внатрешните работи;
- да се обезбеди основа за економска, социјална, граѓанска, образовна, научна, технолошка, енергетска и културна соработка како и соработка во областа на животната средина, поддржана со програмите за помош во апроксимацијата на законодавството со она на Европската унија.

- **Акциониот план за имплементација на Спогодбата за стабилизација и асоцијација** е плод на академска работа на професори од Правниот и Економскиот факултет во Скопје и прилози од страна на сите релевантни министерства, надлежни институции и Секторот за европска интеграција при Владата на Република Македонија. Акциониот план има големо значење бидејќи ги определува обврските и задачите за надлежните министерства и институции како извршители, ја определува динамиката за извршување, а ги посочува и изворите и инструментите за поддршка на реализацијата на ССА.

Активностите за подготовка на Акциониот план започнаа кон крајот на февруари оваа година и до јуни беа изработени повеќе верзии како резултат на постојаните контрибуции од надлежните министерства, институции и агенции. Планот беше разгледан и од Работниот комитет за европска интеграција и усвоен од Комитетот за евро-атлантска интеграција.

Кон Акциониот план за имплементација на ССА, Секторот за европска интеграција при Владата на Република Македонија подготви **два документа кои како обврска произлегуваат од Глава 6, член 68 и тоа:**

- **Програма за приближување на националното законодавство кон законодавството на Европската унија** како преглед на релевантното европско законодавство кое приоритетно треба да се транспонира во домашното законодавство, со утврдена динамика и носители на обврската. При утврдувањето на приоритетите се имаа предвид ССА, Белата книга за влез во Внатрешниот пазар на ЕУ за земјите со асоцијативен статус и одделни приоритети од национален интерес за економијата на Република Македонија изразени во макроекономската политика за 2001 и Рамката за развој 2001-2003 година.

- **Матрица за следење на имплементацијата на ССА** е документ изготвен со основна цел - да им помогне на сите оние кои работат и ќе работат на имплементацијата на ССА прегледно да имаат увид во сите обврски што произлегуваат од ССА и навреме да пристапуваат кон нивна реализација.

Влада на Република Македонија

Акционен план за имплементација на
Спогодбата за стабилизација и асоцијација
меѓу Европските заедници и нејзините
земји-членки и Република Македонија

Јуни, 2001

СОДРЖИНА

Предговор	i
Листа на кратенки	
1. Вовед	1
2. Цели	2
3. Принципи	2
4. Краткорочни и среднорочни активности	3
4.1. Кус рок	4
<u>Глава I - Општи принципи</u>	4
<u>Глава II - Политички дијалог</u>	4
<u>Глава III - Регионална соработка</u>	4
<u>Глава IV - Слободно движење на стоки</u>	5
Поглавје I - Индустриски производи	5
Поглавје II - Земјоделство и рибарство	6
Земјоделски производи	6
Производи од риба	7
Поглавје III - Општи одредби	7
Застој	7
Забрана на фискална дискриминација	7
Царинска унија, слободни трговски зони, прекугранични аранжмани	8
Дампинг	8
Општа заштитна клаузула	8
Клаузула за недостаток	8
Државни монополи	8
Дозволен ограничувања	9
<u>Глава V - Движење на работници, основање претпријатија, давање услуги, капитал</u>	9
Поглавје IV - Тековни плаќања и движење на капитал	9
Поглавје V - Општи одредби	9
<u>Глава VI - Приближување на законодавството и спроведување на законите</u>	9
Конкуренција и други економски одредби	10
<u>Глава VII - Правда и внатрешни работи</u>	10
Јакнење на институциите и владеење на правото	10
Визи, гранична контрола, азил и миграција	10
Превенција и контрола на илегална имиграција; реадмисија	11
Борба против перењето пари	11
Спречување и борба против криминалот и други илегални активности	12
Соработка во врска со илегалните дроги	13
<u>Глава VIII - Политики на соработка</u>	13
Банкарство, осигурување и други финансиски услуги	13
Индустриска соработка	13
Мали и средни претпријатија	13
Туризам	13
Царини	13
Образование и наука	14
Културна соработка	14
Информирање и комуникација	15
<u>Глава IX - Финансиска соработка</u>	15
<u>Глава X - Институционални, општи и завршни одредби</u>	16

4.2. Среден рок	16
<u>Глава III - Регионална соработка</u>	16
<u>Глава IV - Слободно движење на стоки</u>	16
Поглавје I - Индустриски производи	16
Поглавје II - Земјоделство и рибарство	17
Земјоделски производи	17
Поглавје III - Општи одредби	17
Државни монополи	17
<u>Глава V - Движење на работници, основање претпријатија, давање услуги, капитал</u>	17
Поглавје I - Движење на работници	17
Поглавје II - Основање претпријатија	18
Поглавје III - Давање услуги	19
Поглавје IV - Тековни плаќања и движење на капитал	20
Поглавје V - Општи одредби	20
<u>Глава VI - Приближување на законодавството и спроведување на законите</u>	21
Конкуренција и други економски одредби	21
Интелектуална, индустриска и трговска сопственост	21
Јавни договори	21
Стандардизација, метрологија, акредитација и оценка на усогласеноста	22
<u>Глава VII - Правда и внатрешни работи</u>	22
Јакнење на институциите и владеење на правото	22
Визи, гранична контрола, азил и миграција	22
Превенција и контрола на илегална имиграција; реадмисија	23
Борба против перењето пари	23
Спречување и борба против криминалот и други илегални активности	23
Соработка во врска со илегалните дроги	24
<u>Глава VIII - Политики на соработка</u>	24
Економска политика	24
Соработка во областа на статистиката	24
Банкарство, осигурување и други финансиски услуги	24
Заштита и унапредување на инвестициите	25
Индустриска соработка	25
Царини	25
Оданочување	25
Социјална соработка	25
Образование и наука	25
Културна соработка	26
Информирање и комуникација	26
Соработка на аудио-визуелно поле	26
Инфраструктура за електронски комуникации и придружни услуги	26
Информациско општество	26
Заштита на потрошувачи	26
Сообраќај	26
Енергија	27
Соработка во областите на истражување и технолошки развој	27
Животна средина и нуклеарна безбедност	27
<u>Глава X - Институционални, општи и завршни одредби</u>	27
5. Насочување и координирање на активностите	28
6. Ангажирање и организација на ресурси	29
7. Следење, евалуација и известување	30
8. Информирање, едукација и запознавање на јавноста	31

Листа на кратенки

BC	- Времена спогодба
ГАТС	- Општа спогодба за трговија и услуги
ГАТТ	- Општа спогодба за трговија и царини
ДЗСРМ	- Државен завод за статистика на Република Македонија
ЕЗ	- Европска заедница
ЕУ	- Европска унија
МАКЦИС	- Македонски царински информативен систем
МВР	- Министерство за внатрешни работи
МЕ	- Министерство за економија
МЖСПП	- Министерство за животна средина и просторно планирање
МЗ	- Министерство за здравство
МК	- Министерство за култура
МНР	- Министерство за надворешни работи
МОН	- Министерство за образование и наука
МП	- Министерство за правда
МТСП	- Министерство за труд и социјална политика
МФ	- Министерство за финансии
РТГС	- Бруто порамнување во реално време
СЕИ	- Сектор за европска интеграција
ССА	- Спогодба за стабилизација и асоцијација
СТО	- Светска трговска организација

1. Вовед

Отворањето на Процесот за стабилизација и асоцијација за Македонија, Хрватска, СР Југославија, Албанија и Босна и Херцеговина беше предложено од Европската комисија на 26 мај 1999 година. Како што "Европа договорите" беа специјално елаборирани за потребите на Централно и Источно-европските држави во процесот на трансформација, така новиов вид Спогодба за стабилизација и асоцијација беше дизајнирана за да овозможи соодветна рамка за регулирање и развој на односите меѓу Европската унија (во натамошниот текст ЕУ) и гореспоменатите земји.

Главните цели на Спогодбата за стабилизација и асоцијација (во натамошниот текст ССА) се:

- Отворање јасни перспективи за целосна ЕУ интеграција;
- Унапредување на: демократијата, граѓанското општество, владеење на правото, економскиот развој;
- Формализирање на политичкиот дијалог;
- Унапредување на регионалната соработка во рамките на регионалниот пристап;
- Натомшна интеграција во Светскиот трговски систем заснована врз принципите на слободната трговија;
- Реформа на судскиот систем, правдата и внатрешните работи;
- Создавање база за економска, социјална, културна, научна и соработка од областа на животната средина;
- Поддршка на програмите за усвојување на *acquis communautaire* ("заедничките придобивки").

Првата Спогодба за стабилизација и асоцијација беше договорена помеѓу ЕУ и Република Македонија и беше парафирана на 24 ноември 2000 година за време на Самитот во Загреб, потпишана на 9 април во Луксембург, и ратификувана на 12 април во Собранието на Република Македонија. Склучувањето на ССА за Македонија значеше признание за нејзината мирољубива внатрешна и надворешна политика, за нејзините пазарно ориентирани реформи и за демократизацијата на нејзините политички процеси. ССА е скроена за потребите на Македонија и очигледно нуди нови перспективи на нејзиниот пат до целосно ЕУ партнерство и пристапување.

Потпишувањето и идната ратификација на ССА не значи само создавање нови можности за забрзување на реформите, за унапредување на економскиот, социјалниот и политичкиот прогрес во Македонија туку и за натамошниот развој на нејзините односи со ЕУ. Таа, исто така, создава многу прецизни и последователни обврски кои Македонија мора да ги исполни на нејзиниот пат до целосна интеграција во ЕУ. За да се направи реализацијата на ССА што поефикасна, поквалитетна и побрза, Владата на Република Македонија го усвои овој Акционен план за имплементација на ССА.

2. Цели

Целта на овој Акционен план за имплементација на ССА е повеќекратна.

- Прво, на конзистентен начин ги идентификува и ги наведува обврските на македонските власти што произлегуваат од, и се поврзани со ССА;
- Второ, ги одредува соодветните институции кои се одговорни за координацијата и имплементацијата на активностите;
- Трето, дава прецизна временска динамика за нивна реализација;
- Четврто, овозможува создавање на соодветен совет, подкомитети и други тела;
- Петто, помага да се подобри вертикалната и хоризонталната координација на активностите меѓу релевантните министерства, институции и тела;
- Шесто, служи како основа за зголемување на јавната свест за комплексниот процес на интеграцијата во ЕУ, неговата важност и неговата цена како и придобивките за земјата и за нејзините граѓани;
- Седмо, помага да се процени и да се определи потребната техничка, економска и финансиска помош за реализација на главните приоритети;
- На крајот, служи како основа за континуирано опсервирање и евалуација на процесот на имплементација на ССА, како од страна на македонските власти така и од страна на европските партнери.

3. Принципи

Сите наведени и предвидени активности во овој Акционен план за имплементација на ССА се базирани и насочени кон постапно исполнување на Копенхагенските критериуми според кои за да се постигне членство во ЕУ е потребно:

- Постигнување стабилност на институциите што гарантираат демократија, владеење на правото, респектирање на човековите права и почитување и заштита на малцинствата;
- Постоење на пазарна економија што функционира, како и капацитет да се издржи притисокот на конкуренцијата и пазарните сили во рамки на Унијата;
- Способност да се преземат обврските на членството, вклучувајќи и придржување кон целите за политичка, економска и монетарна унија.

Освен тоа, активностите од Акциониот план имаат за цел да ги остварат препораките на Европскиот совет, искажани респективно на неговите состаноци во Мадрид и Луксембург. Имено, да се постигне приспособување на македонските административни структури што ќе обезбедат хармонично функционирање на политиките на Заедницата. Всушност, основната цел не треба да биде механичко инкорпорирање на *acquis communautaire* (“заедничките придобивки”) во македонското законодавство, туку да се обезбеди тоа да се применува во секојдневната практика.

4. Краткорочни и среднорочни активности

Успешната имплементација на една толку комплексна и значајна спогодба, каква што е Спогодбата за стабилизација и асоцијација, практично е невозможна без јасно идентификување на задачите и активностите што треба сукцесивно да се остваруваат. Имајќи ја предвид временската димензија на обврските што произлегуваат од ССА, активностите во овој Акционен план се презентирани во две групи: *краткорочни* и *среднорочни*.

Во групата на краткорочни се наведени оние активности што треба да се преземат или да се спроведат во текот на дванаесетте месеци од потпишувањето на ССА (09.04.2001).

Средниот рок кореспондира со првата фаза од спроведувањето на Спогодбата за стабилизација и асоцијација. Согласно член 68, акцентот во првата година и во првата фаза, покрај конкретните мерки што произлегуваат од самата Спогодба, ќе биде врз постапното воведување на фундаменталните елементи на Внатрешниот пазар, особено врз апроксимацијата на законите во сферата на конкуренцијата, интелектуалната, индустриската и трговската сопственост, јавните набавки и стандардизацијата, метрологијата, акредитирањето и оценка на усогласеноста.

Бидејќи некои од предвидените активности ќе треба да започнат да се остваруваат веднаш, односно со стапувањето во сила на Времената спогодба (01.06.2001), а ќе траат повеќе години, тие се наведуваат и како краткорочни и како среднорочни. Во втората фаза, која се предвидува да трае максимум пет години, ќе се пристапи кон целосно усвојување на *acquis communautaire*.

Презентацијата, како на краткорочните така и на среднорочните активности ја следи структурата и заглавјата на самата ССА. По секоја активност, во заграда, е наведено министерството или институцијата која е надлежна и одговорна за спроведување односно координација на активността и рокот за нејзино извршување, како и членот од ССА или ВС од која произлегува.

Сите активности и мерки што се вклучени во овој Акционен план се наведени на глобално и општо ниво. Најголемиот број од нив се разработени на подетален и поконкретен начин во Акционите планови на релевантните и одговорни министерства, институции или тела. Сеопфатните активности и деталниот роковник за апроксимација и хармонизација на законодавството на РМ со она на ЕУ ќе бидат презентирани во Програмата за приближување на националното законодавство кон законодавството на ЕУ.

4.1. Кус рок

Глава I - Општи принципи

- Продолжување со/и унапредување на почитувањето на: - демократските принципи и човековите права, прокламирани во Универзалната декларација за човекови права и дефинирани во Хелсиншкиот финален акт и во Париската повелба за Нова Европа, - принципите на меѓународното право и владеење на правото, како и - принципите на пазарната економија, наведени во Документот на ОБСЕ и усвоен на Бонската конференција за економска соработка. (МНР, 1 јуни 2001, натаму како постојана активност) *Согласно член 2, односно член 1 од Времената спогодба;*
- Унапредување на меѓународниот и регионалниот мир и стабилност и развивање на добрососедски односи и соработка, согласно усвоениот регионален пристап на ЕУ. (МНР; од 1 јуни 2001, натаму како постојана активност) *Согласно членовите 3 и 4;*
- Обезбедување целосна компатибилност со релевантните одредби од СТО, особено со Членот XXIV од ГАТТ 1994 и Членот V од ГАТС. (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 6.*

Глава II - Политички дијалог

- Унапредување и интензивирање на политичкиот дијалог меѓу Страните на министерско и парламентарно ниво, низ формите и телата предвидени во оваа и во Глава X од ССА. Политичкиот дијалог може да се одвива и во мултилатерални и регионални рамки. (МНР и Собрание на РМ; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 7, 8, 9 и 10.*

Глава III - Регионална соработка

- Подготовки за преговори за склучување конвенција за регионална соработка со другите земји опфатени со Процесот на стабилизација и асоцијација и со земјите-кандидати за членство во ЕУ. (МНР; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 12 и 14.*

Глава IV - Слободно движење на стоки

- Подготовки за постепено воспоставување слободна трговска зона меѓу Заедницата и Република Македонија во текот на период кој нема да трае повеќе од десет години од денот на стапување во сила на Времената спогодба (во натамошниот текст ВС). (МЕ; од јуни 2001 натаму) *Согласно член 15 став 1, односно член 2 став 1 од ВС;*
- Воведување на Комбинираната номенклатура за стоки. (МЕ и МФ; мај 2001) *Согласно член 15 став 2, односно член 2 став 2 од ВС;*
- Подготовка, тестирање и оспособување за ефикасно користење на компјутерскиот систем МАКЦИС на Царинската управа. (МФ; мај 2001);
- Изготвување програма на конкретни мерки за зголемување на конкурентноста на македонското стопанство во целина и посебно на македонските стоки и услуги и отпочнување со нејзина практична реализација (МЕ; крај на 2001).

Поглавје I - Индустриски производи

- Укинување на царинските давачки во Република Македонија за увозот на стоките што потекнуваат од Заедницата, освен оние наведени во Анексите I и II со стапување во сила на ВС. (МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 18 став 1, односно член 5 став 1 од ВС;*
- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз во Република Македонија на производи што потекнуваат од Заедницата наведени во Анекс I, според утврдената временска динамика која предвидува дека на 1 јануари од првата година од стапувањето во сила на Времената спогодба секоја царинска давачка ќе биде намалена на 90 % од основната давачка. (МФ; 1 јануари 2002) *Согласно член 18 став 2, односно член 5 став 2 од ВС;*
- Укинување на квантитативните ограничувања за увоз во Македонија на производи што потекнуваат од Заедницата и мерки кои имаат еквивалентен ефект, на денот од стапувањето во сила на Времената спогодба (МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 18 став 4, односно член 5 став 4 од ВС;*
- Укинување на сите давачки што имаат еквивалентен ефект како царински давачки на увоз, на денот од стапувањето во сила на Времената спогодба (МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 19, односно член 6 од ВС;*
- Укинување на сите царински давачки на извоз што имаат еквивалентен ефект, на денот од стапувањето во сила на Времената спогодба (МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 20 став 1, односно член 7 став 1 од ВС;*

- Укинување на сите квантитативни ограничувања на извоз и мерки што имаат еквивалентен ефект, на денот од стапувањето во сила на Времената спогодба (МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 20 став 2, односно член 7 став 2 од ВС;*
- Намалување на царинската стапка за текстилните производи што се увезуваат во Република Македонија со потекло од Заедницата, на ниво еднакво на 70 % од основната царинска стапка (МЕ; 1 јануари 2002) *Согласно член 22, односно член 9 од ВС;*
- Намалување на царинската стапка за производи од челик што се увезуваат во Република Македонија со потекло од Заедницата, на ниво еднакво на 80% од основната царинска стапка (МЕ; 1 јануари 2002) *Согласно член 23, односно член 10 од ВС.*

Поглавје II - Земјоделство и рибарство

- Завршување на подготовките за имплементација на аранжманите специфицирани во Протокол 3 во врска со преработените земјоделски производи наведени таму (МЕ и МЗШВ; 1 јуни 2001) *Согласно член 25, односно член 12 од ВС;*
- Укинување на сите квантитативни ограничувања и мерки што имаат еквивалентен ефект за увоз на земјоделски производи и производи од риба кои потекнуваат од Заедницата, на денот од стапување во сила на Времената спогодба (МЕ и МЗШВ; 1 јуни 2001) *Согласно член 26, односно член 13 од ВС.*

- Земјоделски производи

- Укинување на царинските давачки за увоз на определени земјоделски производи што потекнуваат од Заедницата, наведени во Анекс IV (а). (МЕ и МЗШВ; 1 јуни 2001) *Согласно член 27 став 3 (а), односно член 14 став 3 (а) од ВС;*
- Укинување на царинските давачки за увоз на определени земјоделски производи што потекнуваат од Заедницата, наведени во Анекс IV (б) во границите на тарифните квоти индицирани за секој производ во Анексот. За количините што ги надминуваат тарифните квоти намалувањето на царинските давачки ќе биде прогресивно, согласно временската динамика индицирана за секој производ во тој Анекс. (МЕ и МЗШВ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 27 став 3 (б), односно член 14 став 3 (б) од ВС;*
- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз на определени земјоделски производи што потекнуваат од Заедницата, наведени во Анекс IV (в) во границите на тарифните квоти и согласно временската динамика индицирана за секој производ во тој Анекс (МЕ и МЗШВ; од 1 јануари 2002 натаму) *Согласно член 27 став 3 (ц), односно член 14 став 3 (ц) од ВС.*

- Производи од риба

- Укинување на сите давачки што имаат еквивалентен ефект како царинските давачки и намалување на царинските давачки за риби и производи од риби што потекнуваат од Заедницата, за 50 % од стапката за најпривилегирана нација. Останатите давачки ќе бидат намалени во период од шест години и ќе бидат целосно елиминирани на крајот од тој период. Производите наведени во Анекс V (б) ќе бидат предмет на тарифни намалувања што се наведени во Анексот. (МЕ и МЗШВ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 28 став 2, односно член 15 став 2 од ВС;*
- Испитување на можностите, производ по производ и на реципрочна основа, за меѓусебно доделување понатамошни концесии во поглед на спроведување поголема либерализација на трговијата на земјоделски производи и производи од риба. (МЕ и МЗШВ; не подоцна од 1 јануари 2003) *Согласно член 29, односно член 16 од ВС;*
- Постојан мониторинг на трговијата со земјоделски производи и производи од риба, со цел во случај увозот на производи што потекнува од ЕУ да предизвика сериозни нарушувања веднаш да се пристапи кон консултации за изнаоѓање соодветно решение, а дотогаш можат да се преземат неопходни мерки. (МЕ и МЗШВ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 30, односно 17 од ВС.*

Поглавје III - Општи одредби

- Постојана соработка заради намалување на можностите за измами при примената на трговските одредби од ССА (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 42, односно член 29 од ВС.*

- Застој

- Постојан мониторинг на слободата на движење на стоки за да се спречи наметнување нови царински давачки на увозот или извозот или давачки што имаат еквивалентен ефект или зголемување на оние кои веќе се применуваат во моментот од стапување во сила на Времената спогодба. (МЕ и МЗШВ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 32 став 1, односно член 19 став 1 од ВС;*
- Постојан мониторинг на слободата на движење на стоки за да се спречи наметнување нови квантитативни ограничувања на увозот или извозот или давачки и мерки што имаат еквивалентен ефект, или оние кои веќе постојат во моментот од стапување во сила на Времената спогодба да бидат порестриктивни. (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 32 став 2, односно член 19 став 2 од ВС.*

- Забрана на фискална дискриминација

- Воздржување од и/или укинување, онаму каде што постојат, на мерките и практиката од внатрешна фискална природа кои воведуваат, директно

или индиректно, дискриминација на производите од Македонија и слични производи со потекло од Заедницата. (МФ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 33 став 1, односно член 20 став 1 од ВС;*

- Спречување на практиката производите извезени во Заедницата да уживаат враќање на внатрешното индиректно оданочување во повисок износ од оној на индиректното оданочување што им било наметнато. (МФ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 33 став 2, односно член 20 став 2 од ВС.*

- Царинска унија, слободни трговски зони, прекугранични аранжмани

- Постојани консултации во рамките на Советот за соработка во врска со: - одржувањето или воведувањето на царински униии, слободни трговски зони или договори за погранична трговија кои не ги менуваат трговските аранжмани што произлегуваат од ССА; - специфичните преференцијални аранжмани претходно склучени меѓу една или повеќе земји-членки и Македонија или кои произлегуваат од билатерални договори на Македонија и државите вклучени во Процесот за стабилизација и асоцијација. (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 35, односно 22 од ВС.*

- Дампинг

- Постојано следење и откривање на дампинг практиката со цел да се преземат адекватни мерки против дампингот според Спогодбата за имплементација на член 6 од ГАТТ 1994 и нејзиното внатрешно законодавство. (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 36, односно член 23 од ВС.*

- Општа заштитна клаузула

- Следење дали некој производ од Заедницата е увезен во Македонија во толку големи количини и под такви услови што можат да предизвикаат или да се заканат да предизвикаат сериозна штета на домашната индустрија, или сериозни нарушувања во кој било сектор од економијата или тешкотии што можат да доведат до сериозни влошувања на економската состојба во некој регион, со цел да се преземат адекватни мерки на заштита според одредбите од ССА (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 37, односно 24 од ВС.*

- Клаузула за недостаток

- Овластување на македонските власти да можат да преземаат соодветни заштитни мерки согласно клаузулата за кусок, дефинирана во член 38 од ССА (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 38, односно 25 од ВС.*

- Државни монополи

- Прогресивно приспособување на кој било државен монопол од трговски карактер за да се обезбеди, до крајот на петтата година од стапувањето во

сила на ССА, да нема дискриминација во поглед на условите под кои се произведуваат и се пласираат стоките на пазарот, меѓу државјаните на земјите-членки на Заедницата и од Македонија. (МЕ; во рок од пет години почнувајќи од 1 јуни 2001) *Согласно член 39, односно член 26 од ВС;*

- Доследно почитување на Протоколот 4, со кој се регулираат правилата за потекло на стоките врз кои ќе се применуваат царинските преференцијали предвидени со Спогодбата, како и методите на административна соработка спомнати во член 42 од ССА. (МЕ и МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 40 и 42, односно член 27 и 29 од ВС.*

- Дозволен ограничувања

- Ако е потребно Македонија може да воведо забрана или рестрикции на увоз, извоз и транзит на стоки оправдани врз основа на јавниот морал, јавната политика или јавната безбедност; заштита на здравјето и животот на луѓето, животните, растенијата; заштита на националното богатство од уметничко, историско и археолошко значење или заштита на интелектуалната, индустриската и трговската сопственост, или правила сврзани со златото и среброто. (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 41, односно 28 од ВС.*

Глава V - Движење на работници, основање претпријатија, давање услуги, капитал

- Поглавје IV - Тековни плаќања и движење на капитал

- Натамошно обезбедување непречени плаќања и трансфери по тековната сметка на платниот биланс во слободна конвертибилна валута, согласно Членот VIII од Статутот на ММФ. (МФ; 1 Јуни 2001) *Согласно член 58, односно 31 од ВС.*

- Поглавје V - Општи одредби

- Наспроти генералното настојување за избегнување на воведувањето рестриktivни мерки, вклучувајќи и мерки сврзани со увозот, поради платнобилансни цели, примената на рестриktivни мерки е дозволена во случај на сериозни платнобилансни тешкотии, но во неопходна мерка и ограничено времетраење. (МФ; 1 јуни 2001) *Согласно член 65, односно 32 од ВС.*

Глава VI - Приближување на законодавството и спроведување на законите

- Изготвување и усвојување Национална програма за апроксимација на законодавството на Република Македонија кон она на ЕУ, со цел постепено да се обезбеди компатибилност на македонските закони со оние на Заедницата. (СЕИ; 1 јуни 2001) *Согласно член 68.*

- Конкуренција и други економски одредби

- Контрола на договорите меѓу претпријатијата и нивната практика со кои се нарушува или се ограничува конкуренцијата, злоупотребата на доминантната позиција и јавната помош што ја нарушува или се заканува да ја наруши конкуренцијата, заради спречување споменатите активности да имаат негативно влијание на трговијата меѓу ЕУ и РМ. (МЕ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 69 точка 1, односно член 33 точка 1 од ВС.*

Глава VII - Правда и внатрешни работи

- Јакнење на институциите и владеење на правото

- Натамошно зајакнување на независноста и подобрување на ефикасноста на судството и на останатите субјекти од правосудниот систем (јавно обвинителство, адвокатура, итн). (МП) *Согласно член 74;*
- Доизградба на изборното законодавство од аспект на владеење на правото, фер и демократски избори, контрола врз финансирањето на изборните кампањи и врз политичките партии согласно релевантните меѓународни стандарди, елиминирање на можноста од насилства во изборите и обезбедување еднаквост на половите во изборниот процес, преку донесување нови закони во областа на парламентарните, претседателските и локалните избори, согласно соодветните делови од изборното право на ЕУ. (МП) *Согласно член 74;*
- Доизградба и јакнење на граѓанското општество од аспект на правото на референдум, граѓанската иницијатива и слободата на здружување на граѓани. (МП) *Согласно член 74;*
- Натамошен развој на соодветните институционални и структурално административни капацитети на државните органи од областа на правдата, како и обезбедување разни форми на обука, семинари и слично за персоналот ангажиран во релевантните подрачја. (МП) *Согласно член 74.*

- Визи, гранична контрола, азил и миграција

- Развивање / усогласување на домашното законодавство и практики во овие подрачја, согласно законодавството на ЕУ и другите релевантни меѓународни конвенции, вклучувајќи ја легислативата од областа на патните документи и стандардизирање согласно релевантните меѓународни стандарди. (МВР), *Согласно член 75;*
- Натамошен развој на соодветните институционални и структурално-административни капацитети на државните органи надлежни за прашањата во врска со управувањето на државната граница (во контекст на квалитетно и техничко-материјално доопремување на граничните премини, процесот на формирање гранична полиција на Република Македонија и усогласување на стандардите и методологијата на обезбедување на

"зелената граница" и "граничното подрачје", заради остварување компатибилност со релевантните стандарди на ЕУ), регуларната миграција и промовирањето на соодветната интеграциона политика, азилот и другите системи за контрола на миграцијата (хармонизирање на визите, утврдување на статусот бегалец и постројките за прием, сместување и престој на барателите на таков статус, соодветни режими за привремена заштита и дополнителни форми на соодветна заштита). (МВР) *Согласно член 75;*

- Зајакнување на меѓуресорската работа на инволвираните државни органи заради остварување на потребното ниво на ефикасен менаџмент на соодветните надлежности. (МВР) *Согласно член 75;*
- Обезбедување техничка и финансиска помош во соодветните области, особено од аспект на зајакнување на безбедноста на патните документи и откривање лажни документи; постапките за утврдување статус бегалец и соодветните постројки за прием, сместување и престој на лицата во тој контекст, вклучувајќи ги и барателите на азил, како и обезбедување на разни форми на обука, семинари и слично за персоналот ангажиран во релевантните подрачја. (МВР) *Согласно член 75.*

- Превенција и контрола на илегална имиграција; реадмисија

- Доизградба на домашното законодавство од аспект на борба против кривичните дела во врска со илегалната имиграција, особено во рамките на поширока национална стратегија за борба против меѓународниот организиран криминал, согласно законодавството на ЕУ. (МВР и МП) *Согласно член 76;*
- Натamoшен соодветен институционален и структурално-административен развој на државните органи надлежни за прашањата во врска со управувањето на државните граници, од аспект на превенција и борба против илегалната имиграција, особено во контекст на борба против меѓународниот организиран криминал. (МВР и МП) *Согласно член 76;*
- Доизградба и имплементација на националната стратегија за борба против илегалната имиграција и трговија со луѓе, а во таа смисла и зајакнување на соодветната билатерална и регионална соработка во тие подрачја, особено од аспект на прашањето за реадмисија. (МВР и МП) *Согласно член 76.*

- Борба против перењето пари

- Доизградба на домашното законодавство во врска со финансиско-банкарскиот систем, од аспект на неопходноста од што поефикасно спречување на разновидните современи облици и форми на перење пари, особено во рамките на пошироката национална стратегија за борба против меѓународниот организиран криминал. (МФ, МП, МВР) *Согласно член 77;*

- Натамошен институционален и структурално-административен развој на соодветните државни органи и зајакнување на нивната меѓусебна соработка на тој план. (МФ, МВР, МП) *Согласно член 77.*

- Спречување и борба против криминалот и други илегални активности

- Доизградба на системот за кривична правда во борба против корупцијата, согласно релевантните стандарди на ЕУ, како и натамошен процес на зајакнување на процесот на институционален и структурално-административен развој на државните органи надлежни за прашањата во врска со борбата против корупцијата на различни нивоа и остварување на поголема ефикасност во тоа подрачје. (МП и МВР) *Согласно член 78;*
- Доизградба на домашното законодавство од аспект на неопходноста од поефикасна борба против сите софистицирани облици и форми на организиран криминал и тероризам, односно: етаблирање на конкретна уставна основа за прецизирање на исклучоците и отстапување од начелото на тајноста на писмата и сите други облици на комуникација; легализација на специјалните полициски техники во кривичната постапка: посебна заштита на сведоците и жртвите на таквите кривични дела; етаблирање на соодветна соработка со Европол и зајакнување на постојната меѓународна соработка во релевантните подрачја, согласно законодавството на ЕУ. (МП и МВР) *Согласно член 78;*
- Доизградба на домашното законодавство во областа од производството и промет на наркотички дроги и психотропни супстанции, и прекурзорите, согласно законодавството на ЕУ, како и (во таа смисла) зајакнување на соодветната билатерална и меѓународна соработка во рамките на релевантните меѓувладини организации / тела. (МП и МВР) *Согласно член 78;*
- Континуирано преиспитување на евентуалната потреба од соодветни измени и дополнувања на Кривичниот закон и Законот за кривична постапка на Република Македонија, во контекст на легислативните реформски зафати индицирани во овој дел на Акциониот план (МП) *Согласно член 78;*
- Доизградба и усогласување на системот на санкции и прекршочното право, согласно релевантните европски стандарди. (МП) *Согласно член 78;*
- Пристапување и/или ратификација на меѓународни конвенции во соодветните области. (МНР) *Согласно член 78;*
- Утврдување на начините на консултација и тесна координација во врска со билатералната соработка со ЕУ во областите опфатени со овој член и во оваа смисла. (МП и МВР) *Согласно член 78.*

- Соработка во врска со илегалните дроги

- Доизградба на домашното законодавство во областа на илегалните дроги како и доизградба и имплементација на националната стратегија за ова подрачје, заради остварување на целта на балансиран и интегриран пристап спрема дрогите. (МП, МВР, МЗ) *Согласно член 79;*
- Имплементација на билатералната соработка во ова подрачје, предвидена во членот. (МП, МВР, МЗ) *Согласно член 79;*
- Етаблирање на соодветна полициска и царинска соработка со Европол на овој план. (МВР и МФ) *Согласно член 79.*

Глава VIII - Политики на соработка

- Банкарство, осигурување и други финансиски услуги

- Унапредување на системот на плаќање со воведување на т.н. РТГС систем. (МФ; јули 2001) *Согласно член 83 став 1;*
- Преземање мерки со цел да се развие еден ефикасен систем на ревизија. (МФ; крај на 2001) *Согласно член 84 став 2.*

- Индустриска соработка

- Изработка на програма за индустриска соработка меѓу двете страни за јакнење на приватниот сектор и унапредување на транснационалното партнерство. (МЕ; јуни 2002) *Согласно член 85.*

- Мали и средни претпријатија

- Изработка на програма за развој на мали и средни претпријатија. (МЕ; септември 2001) *Согласно член 86.*

- Туризам

- Изработка на програма за развој на туризмот и поттикнување на туристичката соработка меѓу земјите-членки на ЕУ и РМ. (МЕ; јуни 2001) *Согласно член 87.*

- Царини

- Заемна помош меѓу административните власти по царински прашања на Страните согласно одредбите од Протоколот 5. (МФ; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 88, односно 36 од ВС.*

- Образование и наука

- Реализација на Владината стратегија за развој на образованието. (МОН; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 91;*
- Воведување соодветни содржини за човековите права, толеранцијата и вредностите на граѓанското општество во наставните планови и програми. (МОН) *Согласно член 91;*
- Воведување и изучување на два модерни европски јазици во образовниот систем. (МОН; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 91;*
- Отворање национални и регионални центри за трансфер на едукативни и научни сознанија со кои ќе се подигне нивото на членување на Република Македонија во европските образовни институции . (МОН; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 91;*
- Ратификација на "Конвенцијата за признавање на квалификациите од високото образование во европскиот регион". (МОН) *согласно член 91.*

- Културна соработка

- Донесување "Национална програма за културата за периодот 2001-2005", заради потребата од прецизна и јасна програма за културните активности, а со цел јакнење на националните културни активности и меѓународната соработка особено со земјите на ЕУ. (МК; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 92;*
- Донесување "Закон за музејска дејност", со цел подобрување на постојната законска рамка од оваа област и заради негово усогласување со релевантните меѓународни стандарди. (МК) *Согласно член 92;*
- Донесување "Закон за библиотечна дејност" заради потребата од зајакнување на постојната законска рамка во оваа област и стандардизација согласно релевантната меѓународна легислатива. (МК) *Согласно член 92;*
- Усогласување на националното законодавство со законодавството на ЕУ од областа на заштита и користење на недвижното и движното културно богатство (МК; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 92;*
- Измена и дополнување на "Законот за авторско право и сродните права" заради зајакнување на постојната законска рамка во оваа област и негово усогласување со соодветните меѓународни документи. (МК; од стапување во сила на ССА) *Согласно член 92.*

- Информирање и комуникација

- Усогласување на постојното законодавство со законодавството на ЕУ во областа на јавното информирање. (Агенција за информирање, од стапување во сила на ССА) *Согласно член 93;*
- Изменување и дополнување на "Законот за радиодифузна дејност". *Согласно член 93;*
- Изготвување "Стратегија за информирање на јавноста во врска со процесот на интегрирање". *Согласно член 93;*
- Етаблирање на *Меѓународен прес-центар* заради заемна размена на информации, а со цел унапредување на релевантната комуникација меѓу Република Македонија и ЕУ. *Согласно член 93;*
- Етаблирање на *Информативен и документационен центар* заради соодветна координација и меѓусебно претставување на Република Македонија и ЕУ. *Согласно член 93;*
- Етаблирање на "Програма за претставување на Република Македонија на Интернет". (Агенција за информирање, од стапување во сила на ССА) *Согласно член 93;*
- Продолжување на процесот на модернизација и реструктурирање на земјоделството, агроиндустрискиот сектор, водостопанство, како и постепено хармонизирање на ветеринарството и фитосанитарното законодавство со стандардите на ЕУ. (МЗШВС, со стапување во сила на ССА), *Согласно член 100;*
- Зајакнување на прекуграничната, транс-национална и меѓурегионална соработка преку размена на информации и експерти, а со цел намалување на регионалната неурамнотеженост. (МЕ и МЛС, со стапување во сила на ССА), *Согласно член 101;*

Глава IX - Финансиска соработка

- Редовно информирање на Европската комисија за користењето финансиска помош во вид на неповратни средства (СЕИ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 105;*
- Обезбедување ефикасна координација на финансиските ресурси од различни извори заради нивна оптимална употреба. (СЕИ; постојано) *Согласно член 107.*

Глава X - Институционални, општи и завршни одредби

- Советот за соработка, воспоставен со Спогодбата за соработка меѓу Република Македонија и Европската заедница потпишана на 29 април 1997 со размена на писма, ќе ги извршува обврските што му се доделени со Спогодбата во согласност со истите модалитети кои се практикувани досега во контекст на Спогодбата за соработка. (МНР; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 37 од ВС;*
- Обезбедување слободен пристап на физичките и правни лица на Заедницата без каква било дискриминација во однос на сопствените државјани, заради одбрана на своите индивидуални и сопственички права. (МВР; од 1 јуни 2001 натаму) *Согласно член 115, односно член 40 од ВС.*

4.2. Среден рок

Глава III - Регионална соработка

- Сключување конвенции за регионална соработка со другите земји кои ќе потпишат ССА, по истиот редослед по кој ќе договорот ССА со ЕУ (МНР од 2002 натаму) *Согласно член 12.*

Глава IV - Слободно движење на стоки

Поглавје I - Индустриски производи

- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз во Македонија на помалку чувствителни производи што потекнуваат од Заедницата, кои се наведени во Анекс I според договорениот распоред (МФ; од 1 јуни 2001 во следните десет години) *Согласно член 18 став 2, односно член 5 став 2 од ВС;*
- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз во Македонија на производи што потекнуваат од Заедницата, кои се наведени во Анекс II во врска со увоз во Македонија на чувствителни индустриски производи што потекнуваат од Заедницата според распоредот наведен во Анексот предвидувајќи нивно намалување на 80% од основните давачки на 1 јануари од третата година по стапувањето во сила на Времената спогодба. (МФ; краен рок 1 јануари 2004) *Согласно член 18 став 3, односно член 5 став 3 од ВС;*
- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз во Македонија на текстилни производи што потекнуваат од Заедницата, согласно динамиката наведена во Протокол 1. (МЕ; од 1 јануари 2002 во рок од десет години) *Согласно член 22, односно член 9 од ВС;*

- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз во Македонија на производи од челик што потекнуваат од Заедницата, согласно динамиката предвидена со Протокол 2. (МЕ; од 1 јануари 2002 во рок од пет години) *Согласно член 23, односно член 10 од ВС.*

Поглавје II - Земјоделство и рибарство

- Земјоделски производи

- Укинување на царинските давачки за увоз на определени земјоделски производи што потекнуваат од Заедницата, наведени во Анекс IV (б) во границите на тарифните квоти индицирани за секој производ во Анексот. За количините што ги надминуваат тарифните квоти намалувањето на царинските давачки ќе биде прогресивно согласно временската динамика индицирана за секој производ во тој Анекс. (МЕ и МЗШВ; 1 јуни 2001 и натаму) *Согласно член 27 став 3 (б), односно член 14 став 3 (б) од ВС;*
- Прогресивно намалување на царинските давачки за увоз на определени земјоделски производи кои потекнуваат од Заедницата, наведени во Анекс IV (в) во границите на тарифните квоти и согласно временската динамика индицирана за секој производ во тој Анекс (МЕ и МЗШВ; краен рок: 1 јуни 2001 и натаму) *Согласно член 27 став 3 (ц), односно член 14 став 3 (ц) од ВС.*

Поглавје III - Општи одредби

- Државни монополи

- Прогресивно приспособување на кој било државен монопол од трговски карактер за да се обезбеди, до крајот на петтата година од стапувањето во сила на ССА, да нема дискриминација во поглед на условите под кои се произведуваат и се пласираат стоките на пазарот, меѓу државјаните на земјите-членки на Заедницата и од Македонија. (МЕ; во рок од пет години почнувајќи од 1 јуни 2001) *Согласно член 39, односно член 26 од ВС.*

Глава V - Движење на работници, основање претпријатија, давање услуги, капитал

Поглавје I - Движење на работници

- Преземање мерки со кои Република Македонија на работниците кои се државјани на земја-членка на ЕУ и се легално вработени на нејзина територија ќе им обезбеди отсуство на секаква дискриминација по национална основа, што се однесува до работните услови, надоместоците или отпуштањето, споредено со своите државјани. Еднаквиот третман се обезбедува и на нивните сопружници и деца кои се легални резиденти на односната држава. (МП; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 44 став 2.*

Поглавје II - Основање претпријатија

- Усогласување на значењето и дефинирањето на поимите ("компанија", "супсидијарна компанија", "подружница на компанија", "основање", "работење", "економски активности", "финансиски услуги") во нашата легислатива согласно она што е наведено во членот 47 од ССА. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 47;*
- Обезбедување еднаков третман за основање и работа на претпријатија, супсидијарни претпријатија или подружници на компаниите од Заедницата во Република Македонија како за домашните претпријатија или претпријатија од која било трета земја, во зависност кој третман е подобар. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 48 став 1;*
- Спречување усвојување на нова законска регулатива која би довела до дискриминација на компаниите од Заедницата по однос на основање и работа на претпријатија, супсидијарни претпријатија и подружници во Република Македонија во споредба со македонските претпријатија. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 48 став 2;*
- Обезбедување можности и право супсидијарните компании и подружниците од Заедницата да користат и изнајмуваат недвижности како и да стекнуваат и да уживаат право на сопственост исто како компаниите од Република Македонија, а во однос на јавните добра/добрата од заеднички интерес, вклучувајќи ги и природните ресурси, земјоделското земјиште и шумите, да ги имаат истите права што ги уживаат компаниите од Република Македонија, онаму каде што тие права се неопходни за реализирање на економските активности за кои се основани. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 48 став 5 (а) и (б);*
- Задржување на правото во сферата на финансиските услуги од преземање мерки условени од претпазливост, вклучувајќи ги оние за заштита на инвеститорите, штедачите, носителите на полиси за осигурување или лицата спрема кои давателот на финансиска услуга има финансиска обврска, или заради обезбедување на интегритетот и стабилноста на финансискиот систем. (МФ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 49 став 2;*
- Овозможување да се вработат државјани од земјите-членки на Заедницата во претпријатија на Заедницата, супсидијарни претпријатија и подружници основани во Република Македонија кога станува збор за т. н. клучен персонал. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 53;*
- Давање можност Република Македонија да воведува мерки во текот на првите четири години по стапување во сила на ССА кои ги дерогираат одредбите од ова Поглавје, кои се однесуваат на основање компании од Заедницата и на државјани од одделни индустрии кои: - минуваат низ реструктурирање или се соочуваат со сериозни тешкотии, особено кога

тоа предизвикува сериозни социјални проблеми во Република Македонија; - се соочуваат со елиминирање или драстично намалување на вкупното пазарно учество на македонските компании или државјани во даден индустриски сектор во Република Македонија; - станува збор за нови индустрии во никнување во Република Македонија. Сепак, ваквите мерки: - не можат да траат подолго од две години по завршувањето на првата фаза од транзициониот период, - ќе бидат разумни и неопходни за да ја поправат состојбата и - нема да доведат до дискриминација во поглед на активностите на компаниите од Заедницата или нејзините државјани кои веќе биле основани во Македонија во моментот на преземањето на дадената мерка, во споредба со компаниите или државјаните од Република Македонија. (МЕ; во периодот од 4 години од стапување на ССА) *Согласно член 54.*

Поглавје III - Давање услуги

- Преземање соодветни мерки со цел да се обезбеди прогресивно давање услуги од компании или државјани од Заедницата во Република Македонија. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно Член 55;*
- Спречување преземање мерки или активности со кои давањето услуги би се направило значително порестриктивно во однос на состојбата што постоела на денот од стапувањето во сила на ССА. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно Член 56;*
- Обезбедување почитување на: (1) Одредбите од Договорот меѓу Европската заедница и Р. Македонија од 28 ноември 1997 кога станува збор за сувоземниот сообраќај, (2) Принципот на неограничен пристап на пазарот и сообраќајот на комерцијална основа, кога станува збор за меѓународниот поморски сообраќај. (МТВ; со стапување во сила на ССА) *Согласно Член 57 став 2;*
- Склучување посебен аранжман со кои би се регулирале условите за заемен пристап на пазарот во областа на воздушниот сообраќај. (МТВ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 57 став 4;*
- Воздржување од преземање мерки или активности пред склучување на посебниот аранжман наведен во член 57 став 4 кои се порестриктивни или дискриминаторски во однос на состојбата што постоела пред стапување во сила на Спогодбата. (МТВ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 57 став 5;*
- Приспособување на легислативата во областа на воздушниот и копнениот транспорт, вклучувајќи ги административните, техничките и другите правила, на важечката во Заедницата доколку тоа обезбедува либерализација и заемен пристап на пазарите и го потпомага движењето на патници и на добра. (МТВ; во текот на преодниот период) *Согласно член 57 став 6.*

Поглавје IV - Тековни плаќања и движење на капитал

- Обезбедување слободно движење на капиталот сврзан со директните инвестиции како и ликвидирањето и репатријацијата на таквите инвестиции и на профитот што произлегува од нив. (МФ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 59 став 1;*
- Обезбедување слободно движење на капиталот поврзано со кредитирање на комерцијалните трансакции или со давањето услуги кај кои учествува резидент од една од Страните и за финансиски заеми и кредити со рок на доспевање подолг од една година. (МФ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 59 став 2;*
- Обезбедување услови, од започнувањето на втората етапа, за слободно движење на капиталот сврзан со портфолио инвестициите и финансиските заеми и кредити со рок на доспевање покус од една година. (МФ; пред започнување на втората етапа од ССА) *Согласно член 59 став 2;*
- Воздржување од воведување какви било нови ограничувања за движењето на капиталот и тековните плаќања, или воведување мерки со кои постојните аранжмани би станале порестриктивни. (МФ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 59 став 3;*
- Дозволување во исклучителни ситуации кога движењето на капиталот предизвикува или може да предизвика сериозни нарушувања во девизната и монетарната политика да се преземат мерки на заштита во времетраење не подолго од шест месеци. (МФ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 59 став 4;*
- Преземање мерки во текот на првата етапа за создавање неопходни услови за натамошна постапна примена на правилата на Заедницата за слободно движење на капиталот. (МФ; првите четири години од стапување во сила на ССА) *Согласно член 60.*

Поглавје V - Општи одредби

- Дозволено изземање од третманот на најпривилегирана нација, даден согласно одредбите од ова Поглавје, во случаи кога страните даваат или ќе даваат даночни привилегии во иднина врз основа на спогодби за одбегнување двојно оданочување или други даночни аранжмани. (МФ; по стапување во сила на Спогодбата) *Согласно член 64 став 1.*

Глава VI - Приближување на законодавството и спроведување на законите

- Изготвување и усвојување Национална програма за прифаќање на "заедничките придобивки на Заедницата" (acquis communautaire). (СЕИ; крај на 2002) *Согласно член 68.*

- Конкуренција и други економски одредби

- Обезбедување транспарентност во областа на јавната помош, со поднесување на меѓусебни годишни извештаи за вкупната сума за помош. По барање на ЕУ, РМ ќе достави информација за јавната помош и за индивидуалните случаи. (МЕ; во период од четири години по стапување во сила на ССА) *Согласно член 69 став 3;*
- Редовно разменување информации за конкуренцијата респектирајќи ги ограничувањата што ги наметнува професионалната и деловна доверливост. (МЕ; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 69 став 6;*
- Почитување на принципите од договорот за основање на ЕЗ, особено на членот 86, во однос на јавните претпријатија или на претпријатијата на кои им се доделени посебни или ексклузивни права. (МЕ; почнувајќи од третата година од стапување во сила на ВС) *Согласно член 70.*

- Интелектуална, индустриска и трговска сопственост

- Преземање неопходни мерки за да се гарантира, не подоцна од пет години од стапувањето во сила на овој договор, ниво на заштита на индустриските, интелектуалните и комерцијалните сопственички права, слично на постојното во ЕУ, вклучувајќи ги и ефективните средства за остварување на таквите права. (МЕ; не подоцна од пет години од стапувањето во сила на ВС) *Согласно член 71 став 2;*
- Пристапување и прифаќање на мултилатералните конвенции за интелектуална, индустриска и комерцијална сопственост и права, наведени во Анекс VII. (МЕ; во период од пет години по потпишување на ВС) *Согласно член 71 став 3.*

- Јавни договори

- Обезбедување недискриминаторска практика и реципроцитет во јавните договори, процедурите за јавни набавки согласно Европското законодавство во однос на претпријатијата од ЕУ кои не се основани во РМ. (МЕ; во рок не подолг од пет години од стапувањето во сила на ССА) *Согласно член 72.*

- Стандардизација, метрологија, акредитација и оценка на усогласеноста

- Преземање неопходни мерки со цел постепено да се постигне усогласеност со техничките прописи на Заедницата и со Европските процедури за стандардизација, метрологија, акредитација и оценка за усогласеност. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 73.*

Глава VII - Правда и внатрешни работи

- Јакнење на институциите и владеење на правото

- Натомшна доизградба на домашното законодавство во функција на јакнење на институциите и владеење на правото во контекст на процесот на имплементација на домашното законодавство на "Програма за приближување на националното законодавство со законодавството на ЕУ", вклучувајќи континуирана активна имплементација на ратификуваните меѓународни документи, како и пристапување и / или ратификација на конвенции на ЕУ, Советот на Европа и ООН, што се во директна функција на натамошното јакнење на институциите и владеење на правото. (МП) *Согласно член 74;*
- Натомшно зајакнување на меѓународната судска соработка во граѓански и кривични предмети, согласно релевантните стандарди на ЕУ. (МП) *Согласно член 74;*
- Обезбедување натамошна техничка и финансиска помош во соодветните области, од аспект на неопходноста од континуирано зајакнување институциите и владеење на правото. (МП) *Согласно член 74.*

- Визи, гранична контрола, азил и миграција

- Натомшно хармонизирање на домашното законодавство и зајакнување на соодветните институционални и структурално-административни капацитети на надлежните државни органи во соодветните подрачја во врска со управувањето на државната граница, согласно законодавството и практиката на ЕУ. (МВР) *Согласно член 75;*
- Натомшно зајакнување на соодветните институционални и структурално-административни капацитети на надлежните државни органи во наведените подрачја во врска со управувањето на државната граница, согласно законодавството и практиката на ЕУ. (МВР) *Согласно член 75;*
- Зајакнување на меѓународната соработка заради подобра ефикасност и менаџмент на соодветните институции во овие подрачја. (МВР) *Согласно член 75.*

- Превенција и контрола на илегална имиграција; реадмисија

- Натамозна доизградба на домашното законодавство во релевантните подрачја и натамошно зајакнување и имплементација на националната стратегија против трговијата со луѓе и илегалната имиграција, во контекст на процесот на имплементација на "Програма за приближување на националното законодавство со законодавството на ЕУ". (МВР) *Согласно член 76;*
- Натамозно зајакнување на соодветните институционални и структурално административни капацитети на надлежните државни органи во соодветните подрачја, согласно законодавството и практиката на ЕУ. (МВР) *Согласно член 76;*
- Унапредување на релевантната меѓународна соработка на различни нивоа. (МВР) *Согласно член 76.*

- Борба против перењето пари

- Натамозна доизградба на домашното законодавство заради остварување на целта на сеопфатна и цврста законска рамка на стратегијата за борба против разните форми на перењето пари преку изменување и дополнување на релевантните позитивно-правни прописи од областа на финансиско-банкарското работење, што ќе следи консекветно на предложениот Закон за спречување на перењето пари. (МФ) *Согласно член 77;*
- Пристапување и/или ратификација на меѓународни конвенции, како и имплементација на веќе ратификуваните конвенции на Советот на Европа и ООН, како и на сите други релевантни меѓународни документи од областа на борбата против перењето пари. (МНР) *Согласно член 77;*
- Натамозно зајакнување на соодветните институционални и структурално-административни капацитети на надлежните државни органи во борбата против перењето пари, согласно законодавството и практиката на ЕУ. (МФ) *Согласно член 77;*
- Зајакнување на меѓународната соработка заради подобра ефикасност и менаџмент на соодветните институции во овие подрачја. (МФ) *Согласно член 77.*

- Спречување и борба против криминалот и други илегални активности

- Доизградба и усогласување на домашното кривично-правно законодавство од аспект на неопходноста од: квалитетно регулирање и спроведување на полициските овластувања во преткривичната постапка; посебна заштита на децата од разни форми сексуално искористување, насилство и злоупотреба; издвојување и развој на "кривично право во поглед на малолетниците" како посебна соодветна целина. (МВР) *Согласно член 78;*

- Натамошно зајакнување на соодветните институционални и структурално-административни капацитети на надлежните државни органи во борбата против тероризмот, организираниот криминал, илегалната трговија со дрога и останатите области индицирани во членот, согласно законодавството и практиката на ЕУ. (МП) *Согласно член 78;*
- Зајакнување на меѓународната соработка со релевантните тела и органи на ЕУ во областите индицирани во овој член, особено Интерпол, заради подобра ефикасност и менаџмент во овие подрачја. (МП) *Согласно член 78.*

- Соработка во врска со илегалните дроги

- Натамошно усогласување на домашните позитивно правни прописи од областа на царината и зајакнување на релевантната меѓународна царинска и полициска соработка, согласно релевантните стандарди на ЕУ од областа на борбата против илегалните дроги, како составен дел на процесот на имплементација на "Програма за приближување на националното законодавство со законодавството на ЕУ". (МП) *Согласно член 79;*
- Натамошно развивање на националната долгорочна и сеопфатна стратегија на меѓународна соработка, согласно стратегијата на ЕУ во борбата против илегалните дроги. (МП) *Согласно член 79.*

Глава VIII - Политики на соработка

- Економска политика

- Редовна размена на информации со ЕУ за макроекономските перформанси и проекции како и заеднички анализи на економски прашања од заемен интерес, вклучувајќи дефинирање на економската политика и инструментите за нејзино спроведување. (МФ; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 81 став 2.*

- Соработка во областа на статистиката

- Продолжување со усогласувањето и оспособувањето на Државниот завод за статистика на Република Македонија за оптимално задоволување на потребите на корисниците од државната администрација и од приватниот сектор. Статистичкиот систем ќе продолжи да се изградува со почитување на основните начела на статистиката на ОН и одредбите на европското законодавство во областа на статистиката. (ДЗСРМ; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 82.*

- Банкарство, осигурување и други финансиски услуги

- Издавање на државни хартии од вредност заради нивно користење во спроведувањето политика на отворен пазар на НБРМ. (МФ; 2002) *Согласно член 83 став 1.*

- Заштита и унапредување на инвестициите

- Воспоставување поволна клима за приватни инвестиции, домашни и странски, со подобрување на инвестиционата заштита и склучување билатерални спогодби со земјите-членки за заштита на инвестициите. (МФ; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 84 став 1 и 2.*

- Индустриска соработка

- Развивање информациски систем кој ќе обезбеди непосреден пристап на стопанските субјекти до владините бази на деловни податоци и информации. (МЕ; 2001 до 2003) *Согласно член 85.*

- Царини

- Преземање мерки и соработка со Заедницата заради приближување на царинскиот систем на РМ со оној на Заедницата и заради олеснување на процесот на либерализација предвиден со Спогодбата. (МФ; во текот на првата фаза од ССА) *Согласно член 88.*

- Оданочување

- Преземање мерки и соработка во сферата на оданочувањето заради натамошна реформа на даночниот систем, вклучувајќи и обезбедување на поголема ефикасност во наплатата на даноците и спречување на фискалните измами. (МФ; во текот на првата етапа од ССА) *Согласно член 89.*

- Социјална соработка

- Адаптирање на системот на социјално осигурување во Република Македонија на новите економски и социјални барања, особено со користење експерти и организирање информациона и тренинг активности. Соработката треба да се продлабочи и на полето на заштита на работните услови и еднаквите можности за мажот и за жената, како и заштита и безбедност на работниците, имајќи го предвид постојното ниво на заштита во Европската унија. (МТСП; по стапувањето во сила на ССА) *Согласно член 90 став 2, 3, и 4.*

- Образование и наука

- Изработка на посебен план за операционализирање на соодветната соработка. (МОН; со стапувањето во сила на ССА) *Согласно членовите 91, 102 и 103.*

- Културна соработка

- Унапредување на културната соработка преку различни форми, на начин и услови што ќе се утврдат со билатерални договори за културна соработка или други сродни договори. (МК; со стапувањето во сила на ССА) *Согласно член 92.*

- Информирање и комуникација

- Изработка на посебен план за стимулирање на соодветната соработка. (Агенција за информирање; со стапувањето во сила на ССА) *Согласно член 93.*

- Соработка на аудио-визуелно поле

- Координирање и по можност хармонизирање на политиките за регулација на интелектуалните сопственички права на програмите за радиодифузија преку сателит или кабел, како и зачленување во асоцијацијата Евроимаж и во други асоцијации и фондови. (МТВ; по стапувањето во сила на Спогодбата) *Согласно член 94.*

- Инфраструктура за електронски комуникации и придружни услуги

- Зајакнување на соработката во областа на електронската комуникација, вклучувајќи класична телекомуникациска мрежа една година по стапување во сила на Спогодбата. Соработката ќе се фокусира на развој на политиката, законските и регулаторните аспекти, изградба на институции за либерализирано опкружување, соработка со Европските структури за стандардизација. (МОН; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 95.*

- Информациско општество

- Изработка на план за прифаќање на законодавството на Унијата во областа на информациското општество. (МОН; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 96.*

- Заштита на потрошувачи

- Хармонизација на законодавството за заштита на потрошувачите во РМ со законодавството од ЕУ, со цел ефективна заштита на потрошувачите и зголемување на квалитетот на потрошувачките добра. (МЕ; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 97.*

- Сообраќај

- Постапно развивање на соработка меѓу ЕУ и РМ, со цел да се реструктурира и модернизира патната инфраструктура, да се подобри заштитата и да се

намали загадувањето од сообраќајот, развој на патната, железничката и аеродромска инфраструктура во заеднички интерес со транс-европските и пан-европските врски. Координирање и приспособување на транспортните политики во РМ со оние што се применуваат во ЕУ. (МТВ; Плановите и стратегиите треба да се подготват до крај на 2002 година) *Согласно член 98.*

- Енергија

- Започнување соработка со почитување на принципите на пазарната економија и Европската повелба за енергија (Energy Charter Treaty), со што ќе се обезбеди постепена интеграција во Европскиот енергетски пазар. Формулирање и планирање политика за реструктуирање на енергетските претпријатија и соработка во процесот на трансформација на енергетскиот сектор. (МЕ; со стапување во сила на ССА) *Согласно член 99.*

- Соработка во областите на истражување и технолошки развој

- Промовирање билатерална соработка во научни истражувања и технолошки развој базиран на заемна корист. Имплементацијата на соработката ќе се одвива согласно аранжмани и процедури усвоени од двете Страни. (МОН; по стапување во сила на ССА) *Согласно член 102.*

- Животна средина и нуклеарна безбедност

- Зајакнување на соработката во борбата против локалното, регионалното и прекугранично загадување на воздухот, водата, отпадот и водата за пиење со воспоставување на ефикасен мониторинг, едукација и зголемување на еколошката свест. Усвојување на закони во РМ за нуклеарна безбедност и зајакнување на супервизорските власти, согласно меѓународните конвенции. Обезбедување информации до Советот за стабилизација и асоцијација за намерите за увезување и складирање радиоактивен отпад. Промовирање на Спогодбата меѓу земјите-членки на ЕУ или ЕВРОАТОМ и РМ. (МЖСПП; континуирано по стапување во сила на ССА) *Согласно член 103.*

Глава X - Институционални, општи и завршни одредби

- Етаблирање Совет за стабилизација и асоцијација (со стапување во сила на ССА) *Согласно член 109;*
- Формирање Комитет за стабилизација и асоцијација (по стапување во сила на ССА) *Согласно член 110;*
- Воспоставување Парламентарен комитет за стабилизација и асоцијација. (Собранието на РМ и Европскиот парламент; по стапување во сила на спогодбата) *Согласно член 114.*

5. Насочување и координирање на активностите

Процесот на европска интеграција како исклучително комплексен претпоставува и определена цврста и добро синхронизирана институционална инфраструктура за трансформирање на стратешките политики во оперативни активности и координирање на одделните институции.

Спогодбата за стабилизација и асоцијација и Времената спогодба веднаш по нивното стапување во сила предизвикуваат обврски кои треба навреме да се реализираат. И не само тоа, сите извршени обврски треба соодветно институционално да бидат канализирани и евидентирани. Основна претпоставка за ова е функционална и ефикасна мрежа од институции.

Врз основа на искуствата од земјите кои се понапред во процесот на европска интеграција, Владата на Република Македонија го воспостави Системот на управување и координација на процесот на европска интеграција кој веќе е оперативен и ќе ја има надлежноста над имплементацијата на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, и тоа:

- **Комитет за Евро-атлантски интеграции**, како највисоко политичко тело, раководен од Претседателот на Владата на Република Македонија, ја има централната улога во одлучувањето за политичките, стратешките и основните насоки во процесот на европска интеграција;
- **Заменик на претседателот на Владата**, министер задолжен за управување и координација со процесот на европска интеграција, директна врска помеѓу политичкото и оперативно-техничкото ниво;
- **Работен комитет за европска интеграција**, раководен од Заменикот претседател на Владата, во кој членуваат сите заменици министри е тело кое ги утврдува методите и динамиката за реализирање на стратешките одлуки, политичките насоки и приоритети на Владата на Република Македонија, а врши мониторинг над реализацијата на конкретните задачи;
- **Поткомитет на РКЕИ за апроксимација на законодавството** составен од изготвувачи на законски прописи од сите министерства кој го насочуваат процесот на апроксимација, ги предлагаат приоритетните прописи за транспозиција и вршат мониторинг над целиот процес. Во рамките на Поткомитетот работат и 29 работни групи од различни области согласно процесот на преговарање за членство во ЕУ, со околу во овој момент 200 експерти од министерствата и државните институции, универзитетите, практичари и сл.;

- **Сектор за европска интеграција при Владата на РМ** како сервис и поддршка на Заменикот претседател на Владата на Република Македонија и постојан Секретаријат на Работниот комитет за европска интеграција. Секторот е задолжен за координација на процесот на хармонизација на законодавството и координација на странската помош;
- **Одделенија за европска интеграција при министерствата** кои според искуствата од другите земји се можеби клучна алка во оваа институционална инфраструктура. Тие ја имаат истата содржина како и Секторот за европска интеграција и се во постојана директна комуникација по прашањата од нивната надлежност;
- **Секторот за Европска унија при Министерството за надворешни работи** остварува комуникацијата со европските структури преку Мисијата во Брисел, прибира валидни и навремени информации кои би влијаеле на интеграциониот процес, пласира наши позиции во европските структури;
- **Центар за европски интеграции** со основна цел спроведување специјализирани и приоритетни истражувања како подлога за донесување релевантни политички одлуки, формирање документациона база за европски прописи и друга соодветна литература и организирање тренинг и обука пред сè за државните службеници, но не ограничувајќи се само на нив.

6. Ангажирање и организација на ресурси

За да се постигнат целите на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, Република Македонија ќе користи финансиска помош од Европската заедница во форма на неповратни средства и на заеми, како и заеми од Европската инвестициона банка.

Финансиската помош во форма на неповратни финансиски средства ќе се обезбеди преку дефинирање повеќегодишна индикативна рамка воспоставена од страна на Европската заедница по извршени консултации со Република Македонија. Таа треба да придонесе за демократски, економски и институционални реформи во Република Македонија во согласност со Процесот за стабилизација и асоцијација. Инаку финансиската помош ќе се користи за сите области на хармонизација на законодавството, политиките на соработка, вклучувајќи ги и правдата и внатрешните работи.

Во насока на исполнување на овие одредби од Спогодбата, поконкретно очекуваме дефинирање стратегија за земјата која ќе ги дефинира долгорочните цели (2000-2006 година), утврдување на повеќегодишна индикативна програма за период од три години, како и изготвување годишни програми од истиот финансиски инструмент - КАРДС.

Република Македонија ќе настојува и понатамошно вклучување во регионални, повеќекориснички програми за прекугранична соработка, како и постепено вклучување во програмите на Заедницата.

За реализација на одредбите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација, на барање на Република Македонија, Заедницата во координација со меѓународните финансиски институции може да обезбеди макро-финансиска помош, што зависи од определени услови, како и од расположивоста на финансиските ресурси.

7. Следење, евалуација и известување

Следењето на благовременото и ефикасно спроведување на Акциониот план за имплементација на ССА ќе се одвива континуирано и на повеќе нивоа. Одделенијата за европска интеграција при министерствата континуирано ќе го следат извршувањето на нивниот дел од обврските. За сите отстапувања од договорената динамика и потешкотии во остварувањето на преземените задачи редовно ќе ги известуваат надлежните министри.

Секторот за европска интеграција при Владата на РМ, редовно, врз основа на извештаите од Одделенијата за европска интеграција, во соработка со ангажираните експерти ќе го согледува, анализира и оценува извршувањето на Акциониот план и ќе изготвува посебен *Извештај за напредокот*, во кој меѓу другото ќе предлага конкретни мерки за надминување на евентуалните потешкотии и отстапувања во однос на предвидената динамика за остварување на предвидените активности. Извештајот редовно ќе се доставува до Работниот комитет за европска интеграција.

8. Информирање, едукација и запознавање на јавноста

Успешноста на процесот на интегрирање на Република Македонија во Европската унија во основа зависи од запознаеноста и прифатеноста на идејата за евроинтеграција од сите релевантни субјекти почнувајќи од Владата, преку администрацијата, стопанските субјекти па сè до обичниот граѓанин како и нивната директна вклученост во него.

Заради ефикасно и перманентно информирање и едуцирање на сите релевантни субјекти ќе се изготви посебна Стратегија за информирање, едукација и запознавање на јавноста со Спогодбата за стабилизација и асоцијација, нејзината имплементација и воопшто со целината на процесот на интегрирање на РМ во ЕУ.

Основните цели на Стратегијата за информирање, едукација и запознавање на јавноста се:

- обезбедување основни информации за Европската унија;
- информирање за активностите што ги презема Република Македонија за европското интегрирање;
- редовно известување за развојот на односите меѓу РМ и ЕУ;
- запознавање на јавноста со сите можности и предности што ги овозможува интегрирањето во ЕУ, но и со соодветните трошоци;
- обезбедување перманентна едукација на сите нивоа.

Стратегијата за информирање, едукација и запознавање на јавноста е насочена кон следниве целни групи:

- министерствата и државните институции
- граѓаните на Република Македонија
- младата популација
- стопанските субјекти
- земјоделското население
- медиумите
- политичките субјекти
- странските субјекти и меѓународната јавност

Имплементацијата на мошне значајната активност за информирање, едуцирање и запознавање на јавноста ќе се спроведува континуирано во координација на повеќе релевантни субјекти.

